

ved denne Valgmaade er jo saaledes netop, at den tillader Folk at faa den Interesse repræsenteret, som de i det givne Øjeblik særlig vil have hævdet.

Jeg hørte med stor Interesse den højtærede Konseilspræsident sige: „Ingen Bestræbelse, der i den Grad gaar ud paa at opløse vort Folk i Smaagrupper, i Smaapartier, er til Gavn for det store fælles Samfund. Jeg tror, at man mere skal gaa i Retning af at lære Befolkningen Nødvendigheden af ogsaa at se hen til Samfundsinteresser, at bøje sig noget ind under andres Meninger. Det, vi trænge til, er ikke Opløsning — deraf er der nok i vort Samfund —, vi trænge snarere til Samling.“ Ja, det er efter min Mening rigtige Ord, men de pege lige lukt bort fra de lokale Interesser og mod en Valgmaade, som er i Stand til at fyldestgøre det centrale, Hensynet til Almenheden som det, der bør staa over de lokale Interesser. Jeg kunde fristes til at sige, at den overvejende Del af dette Lands finansielle Misère stammer fra de lokale Interessers alt for kraftige Varetagelse, thi den allerstørste Del af den finansielle Misère beror paa de mange Jernbanelove, og disse hænge i allerhøjeste Grad sammen med de lokale Interesser.

I det hele: Hvorledes forholder det sig med Forholdstalsvalgmaaden? Dette vilde jeg gerne have Lov til ganske kort at paapege, da navnlig den ærede Ordfører for Flertallet paa dette Punkt syntes at svæve i en højst besynderlig Vildfarelse. Han forvekslede nemlig to Ting, som intet have med hinanden at gøre: hvorledes man skal sammensætte et Vælgerkorps, er en Ting for sig — hvorledes man, naar et Vælgerkorps er sammensat — det være nu vidt eller snævert —, skal indrette Afstemningsmaaden, saaledes at Repræsentationen, hvilket selvfølgelig alle ere enige om, at den skal være, bliver et Spejlbillede af dette Vælgerkorps, er en anden Opgave, en rent teknisk Opgave. Hvorvidt f. Eks. Kvinder og unge Mænd skulle have Valgret, er ikke et Spørgsmaal om Retfærdighed. Jeg benægter, at overhovedet noget Medlem af Samfundet i og for sig har Krav paa at faa Valgret. Valgret er ikke til for den enkeltes Skyld, man har ikke noget personligt Krav derpaa, som man har Krav paa Retsbeskyttelse, Ejendomsbeskyttelse o. s. v. Det er simpelthen en Samfundsfunktion. Den moderne, demokratiske Stat mener, at det i stigende Grad er nødvendigt at inddrage større og større Kredse af Befolkningen

til Deltagelse i Samfundsstyret, og den giver saa den enkelte indenfor disse Kredse den Samfundsfunktion, som ligger i Udøvelsen af Valgretten. Derfor hænger Valgretten saa nøje sammen med Valgpligten. De skønne Ord, som staa paa hvert Nummer af „Social-Demokraten“: „Ingen Rettigheder uden Pligter, ingen Pligter uden Rettigheder“, gælde i allerhøjeste Grad om Valgretten: Valgretten bør af den, der faar den, tillige opfattes som en Valgpligt. Naar derfor nu Talen er om, hvorvidt man skal give Kvinder Valgret, er Spørgsmaalet ikke, om Kvinder have nogen Menneskeret i saa Henseende, for det have de i al Evighed ikke, men Spørgsmaalet er, om Samfundet kræver, at man inddrager denne hel ny Klasse af Medborgere, der maaske har visse Betingelser, som vi Mænd ikke have, til med os andre at deltage i Samfundsstyret. Den højtærede Konseilspræsident udviklede med stor Veltalenhed, at Kvinderne netop have saadanne særegne Egenskaber, at der indenfor Kvindekønnet i Tidens Løb er udviklet saadanne Egenskaber, som det i høj Grad kunde være nyttigt at drage Samfundet til gode. Spørgsmaalet er altsaa, om Samfundsvellet kræver, at man saaledes faar hele denne store Klasse af Medborgere dragen ind med i Kredsen af samfundsstyrende. Jeg ved ikke, om det i saa høj Grad gælder de unge Mænd, for Kvindernes Vedkommende synes jeg, den ærede Ministers Ord var i høj Grad overbevisende. Det kan derfor meget godt være, at de til en Begyndelse, ligesom Mændene i sin Tid, ville være ganske umodne, men der gælder nu en Gang det samme om Valgret som om Vaabenbrug. Man lærer ikke Folk op i Vaabenbrug uden at give dem Vaaben i Haand. Der er et fransk Ord, der siger: *on ne fait qu'en faisant*. Man kan ikke lære Folk at svømme uden at putte dem i Vandet, og man kan ikke lære Folk at bruge Valgretten, før man giver dem den. Men der er ingen Tvivl om, at foruden den Kejtethed i Brugen af Valgretten, som de ville dele med alle Vælgere, der første Gang udøve Valgret, ville Kvinderne i Modsætning til mange Mænd i de Lag, som efterhaanden have faaet Valgret, medbringe en vis Sum af Egenskaber, som Samfundsstyret hidtil har savnet, og derfor maa jeg for mit Vedkommende erklære mig for en ubetinget Tilhænger af Kvindernes Valgret.

Men dette bliver et Spørgsmaal for sig. Hvilke og hvor mange Medlemmer i Samfundet man bør tildele den Funktion,